

DISSERTATIO ANATOMICA
DE

PRAYO

CARINATA
RUM NUTRIMENTO

CONSTITUTIONE ANATOMICA
MEDICAE

PRAYO

JOH. FRID. CARSTENUS

DE

PRO GRADU DOCTORIS

IN

PHYSICIS

JOHANNES FRIEDERICUS BAHLKE

ORDINARIUS

FRANCOFURTI AD M. S. A.

MDCCCXXXIII

DISSERTATIO INAUGURALIS DIÆTETICO-
MEDICA.

EXHIBENS NONNULLA

DE

PRAVO

CARNIUM MURIATICARUM
NUTRIMENTO.

§. I.

Ita corporis animalis, ac vege-
ta ejusdem sanitas, unanimi om-
nium, qui medicorum mecha-
nicorum castra sequuntur, suf-
fragio, à perenni, determina-
to, & harmonico partium soli-
darum ac fluidarum motu, seu
â mutua, regulari atqve proportionata solidorum ac
fluidorum actione & reactione dependent: Unde
fit, ut continua molecularum abrasio atqve dissolu-
tio,

A 2

tio, continua per apta organa se - & excretio contingat; quæ uti corpus à præmature interitu præservare, sic pariter destruere valent, nisi partium, attritu & excretionem ablatarum, nova atque quotidiana per alimenta restauratio, uno verbo, nova nutritio superveniat. In publicis quidem medicorum monumentis non pauca inedia diuturnæ exempla occurrunt, at illa temporariæ duntaxat, neutiquam verò perennis, à cibo & potu abstinentiæ possibilitatem ostendunt, & magis præterea, cum illa subjecta, si nullæ intercesserint fraudes, certo plerumque morbo correpta fuerint, ad præternaturalem animalis œconomia statum referri merentur, nec dictis ideo suum demunt valorem.

§. 2.

Habita ratione alimenti & viarum, nutritio corporis vel *sensibilis* dicenda est sive *crassior*, vel *insensibilis* sive *subtilior*. Hæc alimenti spirituosæ, atque tenerrimi, in atmosphæra ambiente circumvagantis, invisibili per cutis universæ & pulmonum poros inhalatione peragitur; illa verò manifestam esculentorum ac potulentorum crassiorum postulat adsumptionem, quæ per se tamen ac sibi relicta, corpori immediatè nutriendo nondum apta inveniuntur, sed multiplici prius, quam per vascula minima distribui, & partibus, mixtione, textura, structura diversis, adponi queant, præparatione, tum syncrifi, tum diacrifi absolvenda, indigent.

§. 3.

Alimenta consveta vel ex *animali* vel *vegetabili* regno

regno desumuntur, & quoad saporem, texturam, ac totum habitum externum existunt diversissima, etiamsi intuitu veræ substantiæ nutrientis non adeo distincta videantur, quippe quæ in quibusvis animalis profapiæ alimentis *blanda gelatina* aut *temperata pinguedo* est, & in vegetabilibus, siye sint radices, siye herbæ, semina, fructus &c., *dulcis, subdulcis, mucilago*, aut *oleum unguinosum mitissimum*. Hæc substantiæ masticationis & chymificationis ope per congruos liquores salivales solvuntur, extrahuntur, ac, debite in ventriculo resolutæ, quoad portionem spirituosam atqve subtiliorem statim è prima culina, adeoque via brevissima, per hiantia ventriculi vasa bibula & inhalantia venosæ originis, quorum existentiam alibi pridem demonstravi ^{a)}, ad humores circulantes properant, vel in duodeno demum chyli, per majores ambages ad sanguinis massam transvehendi, compositioni impenduntur.

§. 4.

Quadrupedum, avium, piscium &c. carnes, esui destinatæ, vel *recentes* sunt, vel *infumata*, vel *sacharò, aceto* aut *sale condita*. Sacharum in India, ubi, ob proventum cannæ sachariferæ uberrimum, vilioris pretii est, in nostris verò, & plerisque Europæ regionibus reliquis *sal commune fontanum, fossile, aut marinum*, nunc purum omninò, nunc nitro aliquantisper

A 3

re-

^{a)} In Diff. de Perenni aeris subtilioris per corpus humanum circulo.

remixtum, & subinde pariter, quanquam rarius, *acetum* ad carnes condiendas adhibentur. Nitrum, ceu singulare sal medium, ideo sali culinari modica quantitate additur, ut carnibus gratiorem conciliet rubedinem, & simul quoque, ob majorem, quâ pollet, virtutem antiputredinosam, brevi alias supervenientem corruptionem avertat.

§. 5.

Respectu salubritatis notabile carnes recentes, infumatas & muria conditas discrimen intercedit. *Recentes*, præsertim animantium juniorum, coquendo aut assando debite præparatæ, reliquis in hoc passu longè præferri merentur. Facilius enim, ob texturam molliorem ac rariorem, in ventriculo resolvuntur ac subiguntur, & solubilis quoque ac nutriens substantia pingvis aut gelatinosa, fibris compactioribus glutinis quasi loco interjecta, subdulci sapore, temperata item ac blanda indole gaudet, adeoque etiam succum nutritivum præstantiorem largitur.

§. 6.

Hiscæ salubritate cedunt *carnes infumate*, quæ ob texturam compactiorem, paullatim ipsis exliccatione inductam, difficillimè resolvuntur, & rancida præterea pingvedine ac gelatina, partibus terreo-salino-oleosis empyreumaticis, seu, uno verbo, fuliginosis, interstitiis ac poris successive sub fumigatione immeris, abundè referta, instructæ sunt. Laudatæ quidem partes fuliginosæ heterogeneæ, quæ
ter-

terram, sal volatile urinosum & oleum empyreumaticum in sua sovent mixtione, carnibus singularem quendam & hominibus plerisque non ingratum, conciliant saporem, at simul tamen etiam carnes duriores, ineptioresque ad resolutionem reddunt, & peregrinum prorsus characterem nutrienti substantiæ imprimunt; unde fit, ut postea chylus crudior ac minus salubris inde generetur. Hæ ipsæ igitur modica saltem quantitate ac rarius, etiamsi sapor subinde plus justò arrideat palato, commedendæ, vel iis hominibus, qui robustis gaudent ventriculis, & corpora sua motu frequenti, aut quotidiano ac duriori labore exercent, relinqvendæ erunt.

§. 7.

Longè deterioris adhuc conditionis æstimandæ sunt *carnes muria condita*, & adhuc magis *muratica*, h. e., diu in falsilagine relictæ. In hisce enim substantia nutriens pingvis atque gelatinosa, præsertim intrante aere humido ac calido, corruptionis labem contrahit, & communi visus, odoris atque saporis testimonio, in acre, fœtidum ac semiputridum mutatur liquamen. Non paucos quidem, hæc legentes, illicò dicturos scio, sal commune carnes à putredinosa corruptione defendere; at illis respondeo: sal culinare in corporibus ad putredinem pronissimis, (cujus census etiam animantium carnes sunt), imminentem putredinem ad tempus quidem avertere posse, postea autem eam, corrodendo ac nimium dissolvendo compagem, magis promovere, quin ipsum

ipsum tandem resolvi, destrui, & in sal urinosum, quod putredinis progenies, ac frequens vice versa materialis ejusdem causa censendum est, maxima ex parte transformari. Præter alios complures in hoc passu etiam consentientem habeo BECHERUM, qui in *Physica sua subterranea* *) ita de hisce scribit:
 „ In sale pingvedo, oleum seu sulphur quoddam
 „ flagrans & ardens est, in destillatione strias ut spi-
 „ ritus vini faciens, sed non sufficienti humiditate
 „ mixtum: Hinc corpora, quibus miscetur, arripit,
 „ seque iisdem miscet. Et hæc est ratio, quod so-
 „ leamus in quotidiano usu salem edere, ut nempe
 „ crassiora digerantur, & resolvantur: Sed cum
 „ nimium eo utimur, necessario salis acrimonia mixti
 „ animalis compagem solvit & corrumpit: imo in
 „ hoc passu, si humiditas superveniat, in horrendam
 „ putredinem ducit „.

§. 8.

Non merè cerebrinos commemorata partus esse, sed veritate niti, variis comprobari poterit observationibus & experimentis: Ne tractatio tamen contra scopum præsentem evadat prolixior, nonnulla saltem, quæ ipsam salis mixtionem pristinam, incipiente & protracta sociati corporis putredine, destrui, idemque successivè maxima ex parte in sal urinosum transformari confirmant, hac vice placet afferre. Sal commune v. g., in recenti urina humana, juxta tamen quantitate, solutum, urinæ pu-
 tre-

*) p. m. 142.

trfectionem, si ea in loco calido collocetur, non prohibet, sed ipsum potius temporis progressu resolvitur & maxima ex parte in sal volatile urinosum mutatur. Quando enim urina memorata destillationi subjicitur, phlegma, sal volatile urinosum & oleum foetidum reddit, & in capite mortuo parum amplius salis medii culinaris reperitur, quippe quod urinosi quantitatem notabiliter auxit, quod inde liquidò patet, quod urina, cum sale culinari putrescens, plus salis urinosi, quam urina putrida pura, largiatur. Notum quoque est, aquam marinam stagnantem tandem in aere libero ac calido putrescere, posteaque destillatam salis urinosi paucillum reddere, immo, chemicos, aliosque naturæ scrutatores attentos latere nequit, quod sal culinare, terris putridis nitrosi mixtum, paulatim dispareat, & salis urinosi pingvis proventum adeo augeat, ut ita præparatæ terræ acidum aeris vagabundum multo largius attrahant, & copiosius ideo in illis nitrum embryonatum generetur.

§. 9.

Suppositis hisce, ac simul ad testandum advocato odore & sapore carniū muriaticarum semiputrido, non amplius dubitandum erit, sal culinare initio demum putredini resistere, postea autem nimia præsertim quantitate adhibitum, eam in carniibus humidis magis magisque promovere & carnes ideo, in muria diu relictas, seu muriaticas re vera nutrimentum suppeditare corruptum, acre ac semiputridum, quod sanitati, si esus cum primis continu-

B

atus

inosum,
ce versa
maxima
plures in
HERUM,
e scribit:
quoddam
as ut spi-
muditate
arripit,
quod so-
nempe
ed cum
ia mixti
imo in
rrendam

ta partus
ri poterit
actatio ta-
prolixior,
em priffi-
ris putre-
a ex parte
hac vice
centi urina
urinæ pu-
tre

atus accedat, labem affricare valet gravissimam. Quid majus enim, quam putredo, animantium vivis corporibus minatur periculum? Quid certius autem ab esu harum carniū diuturniori, quam putredo humorū, exspectandum? Succī profecto semiputridi, acres, rancidi ^{a)}, in ventriculo extracti, ibidem-

a) Pingves & unguinoso-oleosa substantiæ, majori ingestæ copia, facile, & longe adhuc facilius, si dudum ante adsumtionem, uti plerumque in carni-
 bus pingvibus tum infumatis, tum müriaticis, aliquantulum rancidæ existant, eminentem in ven-
 triculo, præsertim debili, rancorem & acridinem, cum nauseosa ac biliosa propemodum amaritie, con-
 trahunt; quemadmodum hæc suo pariter testimo-
 nio *Excell: HALLERUS in Notis ad Institutiones med. Boerhaavianas* confirmat: „Olea enim, pag. 210.
 „ scribit, (& ita quoque pingvedines ceu olea un-
 „ gvinosa coagulata), ob copiam suam, aut inertiam
 „ ventriculi, sequentia spontaneas suas mutationes,
 „ rancescunt, indolem induunt ovi putridi. Si ad-
 „ sumferis butyrum frixum, insolita copia, neque
 „ superbiberis potus acidi, quod sufficiat, abibit in
 „ liqvamen acre, putridum; plane simile illi, quod
 „ ex butyro in aëre tepido, haud diligenter adser-
 „ vato, viridescente crusta obducitur, & acerrime
 „ rancescit. Ex eo liqvamine, in ventriculo sta-
 „ gnante, adscendunt ructus, urentes, amarissimi
 „ & regurgitat materia inflammabilis, quam per-
 „ peram solent Bilem vocare. Similis omnino pu-
 „ tredo oritur ex lardo vetere, ovis non recentis-
 „ simis, aut affatim adsumtis, piscibus pingvibus &c.
 „ Sed bilem male vocari, ideo adparet, quod Bilis

demque magis à salubri indole recedentes, ac degenerantes ad pejorem, liquorem gastricum valde corrumpunt, digestionem hac ratione debilitant, adeoque nauseam, ructus amaros, nidorosos, morficantes, dyspepsiam, dysorexiam, quin adpetitum penitus subinde depravatam, ac picæ & malaciæ simillimum, producant. Contingere quoque potest, ut cruditates pituitoso-semiputridæ, temporis successu largius accumulata, vermium generationi & multiplicationi ansam prabeant. Ovula enim insectorum quorundam, cum alimentis nonnunquam in ventriculum delata, in massa ejusmodi putrescente optime foventur, vermiculi citò ac facile excluduntur, & exclusi, ob commodum domicilium & grati pabuli copiam, non sine insigni sanitatis detrimento, ad notabilem intra breve tempus magnitudinem excrescunt.

§. 10.

Sed, hæc leviora damna sunt: Pravum enim hoc carnum muriaticarum liquamen semiputridum, ad humores circulantes transvectum, longè majores noxas corpori infert, dum systasin, mixtionem naturalem & blandam ac temperatam sanguinis & lymphæ indolem deturpat, & prima iis putredinis femina ingenerat, quibus deinde toni solidorum de-

B 2 cre-

-
- „ quidem ignem injecta extingvat, quem rancida
 - „ materia alit. Neque facile nascitur in robustis
 - „ corporibus & biliosis; facillime in debilibus, hy-
 - „ pochondriacis, & quibus Bilis iners est, &c.

crementum, se- & excretionum imminutio, & acrimium ac mucidarum impuratum adaccumulatio, cum fermenti urinoso-oleosi genesi uberrima, succedere debent: Unde non mirandum, quod inde tandem, esu continuato, & aliis pariter caussis procatarcticis adæquatis casu accedentibus, scorbutus, febres putridæ malignæ, fœdissimi adfectus scabiosi, & alii complures nascantur. Vera enim, testante experientia medica, putredo humorum incipiens formalem, & impuritas quædam urinoso-oleosa subtilis, per universam sanguinis massam difseminata, materialem febrium malignarum causam constituit: Et in scorbuto quoque & deterioribus atque rebellibus adfectibus scabiosis, non acidum coagulans, aut simplex salsedo, uti nonnulli opinantur, sed copiosæ impuritates falso-mucidæ, oleoso-urinosæ putridis plus minusve remixtæ, causæ materialis præcipuæ vices gerunt.

§. II.

A recto itaque tramite non recedunt, sed veritate satis fundatam tuentur sententiam, qui scorbutum & putridas ac sæpè malignas febres, quibus per ingentia oceani spatia ad regiones globi terræque remotissimas navigantes frequentissimè corripuntur, ex quotidiano propemodum ac diuturno carniū muriaticarum esu deducunt; maxime, si in tractus perveniant, ubi ob ingentem solis fervorem carniū corruptio notabilia incrementa capit. Non statuo quidem, solam hanc causam in hoc passu ad-

adcuſandam eſſe, credo tamen, eandem militare inter primarias. Reliquæ enim, ut eſus carniũ inſumatarum, potus aquæ ſub zona torrida putreſcentis & vermibus quandoqve refertæ, itemqve calor intenſiſſimus, defectus motus &c., licet multum quoqve ad prædictarum ægritudinum geneſin & augmentum conferant, præcedenti tamen, quæ in carniũ muriaticarum eſu diuturno conſiſtit, non præferendæ certè, ſed potius ex parte poſtponendæ erunt; præſertim cum habeamus compertum, quod ſcorbutus nautas, per maria frigida ad boreales regiones proficiſcentes, frequentiffimè pariter invadat. & deteriora nonnunquam ſanitatis incommoda provocet, etiamſi ibi locorum de aquæ frigidæ recentioris penuria aut plenario defectu, de intenſiori item aeris ambientis calore querimonias gerere nequeant. Quod alibi igitur, ſemel præſente prava humorum qualitate, per corrupta alimenta ſucceſſivè inducã, calor intenſior fortius comovendo efficit, alibi gelu intenſius, tranſpirationem periphericam minuendo, adeoqve diſpari aliquantulum ratione, efficere videtur. Calor enim diſſolutionem putredinoſam promovet, & frigus excretiones minuendo ſaburræ, mucidæ, falſæ, ſemiputridæ, oleoſo-urinoſæ, proventum auget, adeoqve hoc æqve atqve ille, cæteris paribus, ſcorbuti geneſi favet.

§. 12.

Ex eſu frequenti ac diuturno carniũ nimium ſalitarum, quarum præcipuæ omninò cenſendæ erunt

nutio, & a-
cumulatio,
rrima, ſuc-
quod inde
iter cauſſis
ibus, ſcor-
ni adfectus
vera enim,
morum in-
urinoſo-
aſſam diſ-
cauſſam
rioribus
acidum
lli opi-
æ, oleo-
cauſſæ

, ſed ve-
qui ſcor-
s, quibus
obi terra-
nè corri-
diuturno
axime, ſi
olis fervo-
nta capit.
hoc paſſu
ad-

erunt muriaticæ, persæpe etiam, uti supra pridem dixi, rebelles adfectus scabiosi, qui ipsam lepram non raro amulantur, propullulare consueverunt. Sal culinare enim, nimia copia corpori illatum, humores à corruptione non præservat, sed præternaturaliter dissolvit, adeoque putredini, accedente cumprimis semiputrido alimento, viam pandit. Prælaudatus BECHERUS mecum eandem fovet sententiam, quando, scabiei malignæ, in *Bavaria* quasi endemiæ, mentionem faciens, ita scribit: „In sale aliquid mercuriale latet, quod causticæ & exedentis naturæ est; hinc qui sale nimio vescuntur, falsis catarrhis, scabie, scorbuto, & lepra tandem vexantur, quod nimius salis usus corpus putrescere faciat, sicut modicus à putredine præservat. Cujus rei experientiam in navigationibus videmus: ubi longus salorum ciborum esus scorbutum inducit. Et certe hic in *Bavaria*, ubi ob salis copiam, & leve pretium, plebei cibos suos fortissimè saliunt, atque ita se à putredine præservari credunt, in periculosos morbos, imprimis lepram, incurrunt; quâ infectorum per totam *Bavariam* magnus numerus est. Et licet quidem suilla carni adscribant, quâ incolæ frequentius vescuntur; ego tamen salis nimium usum assigno, quod & in aliis locis carne suilla frequenter homines vescantur, nihilominus à lepra immunes. Magnum ergo usum, sed & magnum incommodum sal affert, si in putredinem abeat; quæ non simplex est, sed ob admixtam corrosionem, fermentum

„tum universo sangvini imprimit, omneque sal
 „microcosmicum corrosivum, & in proprium cor-
 „pus furere facit. &c.

§. 13.

Benignius paulò iudicium de carnibus, mu-
 ria recentissimè conditis, quin plane ab eodem di-
 versum de carnibus, aceto aut sacharo conditis,
 ferendum erit. Carnes enim recentius muria
 conditæ, vel nullam adhuc, vel non adeo singula-
 rem tamen putredinis labem contraxerunt, & ideo,
 cum sola tantum falsedine nimia aliquantulum no-
 ceant, tam insigne, quam muriaticæ, detrimentum
 in corpore humano creare nequeunt, nisi quoad
 quantitatem & adsumtionis frequentiam gravior for-
 tassis excessus committatur. Carnes aceto, præ-
 primis vini, conditæ, cum corrigens suum, prin-
 cipium videlicet acidulum antiputredinosum, secum
 ferant, neque falsedine eminenti, neque putrila-
 gine noxam corpori inferre, & locum proinde,
 nisi difficilioris forsân sint resolutionis, inter satis
 bona fercula sibi vindicare possunt. Sacharo de-
 nique conditæ adhuc præstantiores existunt, dum
 sacharum, tanquam singulare concretum sulphureo-
 seu unguinoso-salinum, certo respectu balsamicum,
 carnes melius, quam sal culinare, à putredine de-
 fendit, & crasin earum, quum ipsum in sua mixti-
 one non alteretur, nullo planè modo alterat: Qvem-
 admodum peculiarem hanc virtutem ipsi quoque
 fructus horai, dulces, subdulces & acidulo-dulces,
 ad fermentationem primo vinosam, postea putre-
 dino-

ra pridem
 m lepram
 veverunt.
 i illatum,
 sed præ-
 ni, acce-
 viam pan-
 ndem fo-
 in Bava-
 a scribit:
 ulticæ &
 velcun-
 & lepra
 pus/pu-
 præfer-
 nomibus
 us scor-
 , ubi ob-
 bos suos
 e præfer-
 orimis le-
 otam Ba-
 e quidem
 equentius
 a assigno,
 enter ho-
 immunes.
 immodum
 non sim-
 fermenti-
 „tum

dinosam alioquin pronissimi, quando sacharo conduntur, & diu hac ratione immunes à corruptione persistunt, satis superque confirmare videntur. Multis quidem eminentior carnum hujusmodi dulcedo displicet, at vitio huic, si illas, antequam coquantur, saltem per noctem, aut horas viginti quatuor in aqua simplici pura macerare velint, facile mederi possunt.

§. 14.

Quemadmodum alii nimiam dulcedinem in carnibus sacharo conditis temporaria in aqua simplici maceratione minuunt, sic alii quoque simili, quam diuturniori, maceratione, vel etiam cum aqua ebulliente, in qua ad tempus relinquuntur, suscepta, foetorem, putrilaginem, & nimiam falsedinem in carnibus muriaticis minuere & emendare student: Veruntamen sine suo nunquam perfecte potiuntur, multo minus his modis salubrem illis indolem conciliabunt. Sub frigida enim maceratione, licet protrahatur per biduum, aqua ad interiora, ubi æque ac in cortice exteriori putredinosæ corruptionis vestigia occurrunt, perfecte penetrare nequit, & posito etiam, illam, præpripriis sub temporaria ac breviori maceratione in aqua ebulliente, postea cum extracta salsa & corrupta gelatina rejicienda, ad centra frustorum penetrare, & falsum ac semiputridum liqvamen gelatinosum penitus, vel maxima tamen ex parte, extrahere, carnes muriaticæ tamen desideratam salu-

salubritatem nunquam perfecte recuperabunt. Memorata enim substantia gelatinosa simul cum sale extracta, nutriendi facultate maxima ex parte spoliatur, & nil fere, nisi massa iners, mucido fibrosa, remanet, quæ, dum difficillimè resolvitur, ventriculum gravat, & cruditatum genesi, præsertim, si illæ ipsæ sæpius & quantitate majori ab hominibus, debili ventriculo præditis, ac vitæ sedentariæ atque otio deditis, comedantur, ansam, adeoque etiam variis morbis chronicis, quorum radix plerumque in primis viis quærenda, fomitem suggerunt.

§. 15.

Prudentius, me iudice, agunt, qui comedendis carnibus muriaticis, aliquantulum ante præparationem in aqua simplici maceratis, quoties scilicet temporis, loci, & maximè crumenæ conditio, aliæque circumstantiæ permittunt, acetaria, ex herbis ac floribus refrigerantibus, acidulis, & acris antiscorbuticis, v. g. floribus borraginis, buglossi, herba endiviæ, lactucæ, cochleariæ, nasturtii hortensis & aquatici, acetosæ, acetosellæ &c. more consueto parata, vel etiam embammata ex semine sinapi &c. simul adponunt, aut vina, præprimis acidula Rhœnana, ut & acētum, succum citri, limoniorum &c., aqua dilutum, superbibunt. Singula enim hæc falsedinem nimiam temperant, liqvamen corruptum corrigunt, putredinem, à frequenti alioquin harum carniū esu in corpore metuendam, arcēt, & digestionem præterea adjuvant.

Plura de natura ac minus salubri carniū muri-

C

ria-

aro condi-
rruptione
tur. Mul-
di dulcedo
m coquan-
ti quatuor
facile me-

n in car-
simplici
i, quan-
cum a-
ur, su-
m false-
mendare
perfecte
orem illis
macera-
aqua ad
riori pu-
perfecte
, præpri-
one in a-
& cor-
orum pe-
amen ge-
x parte,
sideratam
salu-

riaticarum indole, indeque derivandis morbis proponere possem: Ne illis tamen, qui earum esu impensus delectantur, omne solatium eripiatur, aut scrupulosi, & de conservanda sanitate sua anxie solliciti, iis planè inter venena locum, quem nondum merentur, assignent, filum abrumpere & dissertatiunculæ imponere placet

FINEM.

COROLLARIA.

- I. *Carnium esum post catàclysmum demum invaluisse probabile est.*
- II. *Optima esculenta vegetabilia optimis esculentis animalis prosapia semper preferenda sunt.*
- III. *Alimenta vegetabilia, quando in ventriculo ob debilem digestionem corrumpuntur, plerumque acefcunt, animalia vero in putredinem ruunt.*
- IV. *Iuscula ex plantis & plantarum partibus, temperata mucilagine instructis, majori, quam gelatinosa animalia, salubritate pollent, & agris ideo, scabie, scorbuto, febre maligna, aut alio morbo, ex acri ac semiputrida humorum dyscrasia promanante, laborantibus, melius, quam illa, conducunt.*

V.

V. *Moderatus salis culinaris usus homines à scorbuto praeservat, abusus contra multum ad ejus genesin & incrementum confert.*

VI. *Acidula optima constituunt pharmaca antiputredinosa.*

VII. *Tinctura fuliginis CLAUDERI tutum scorbuti remedium nequitquam astimandum est, dum, oborta pridem humorum putredine, plus ad incrementum, quam decrementum illius confert.*

Sür Dein, Gelehrter Freund, so eifriges Bemühen,
 Wil Dich Hygea izt zum Doctororden ziehen.
 Ich wünsche Glück dazu, und daß durch deinen Fleiß,
 Zu Deinem eignen Ruhm, und zu der Heilkunst Preiß,
 Sich unter deiner Hand so Tod als Krankheit schmiegen.
 Der Höchste sey mit Dir und helffe sie besiegen.
 Sey ferner noch mit Günst dem Freunde zugethan,
 Der gleiches Glück mit Dir zum Theil erzehlen kan.

Hierdurch suchte dem HochEdl. und Hochgelahrten
 Herrn Vertheidiger, zu seiner anzutretenden
 Doctorwürde, seine Verbindlichkeit und schul-
 dige Ergebenheit zu bezeugen

A. G. W. Bütow,
 SS. Th. C.

So sollen werther Freund, die wohlgelehrten Gaben,
 So Du erlangt hast, den Lohn des Fleißes haben:
 So wird Dir wohlverdient der Zierath aufgesetzt,
 Deswegen jedermann Dich nun als Doctor schätzt.
 Wolan, ich wünsche Dir das angenehmste Glück,
 Und alles Wohlergehn, das man in diesem Stücke
 Von Herzen wünschen kan; Hilf Gott, daß es geschieht!
 Und daß des Höchsten Mund das Amen darzu spricht.

Mit diesen schlechten Zeilen wolte dem HochEdlen
 Herrn Doctorando seine Ergebenheit zeigen,
 Desselben aufrichtiger Freund und Diener

J. G. Schier.
 aus Crossen in Schlesien.

01 A 6505

7

ULB Halle 3
002 937 298

nur 10. Stck 7A-70C
bücher verknüpft

V.D.R. V.D.R.

Farbkarte #13

B.I.G.

40.

TIO INAUGURALIS
TICO - MEDICA
BENS NONNULLA
DE
RAVO
M MURIATICA-
UTRIMENTO.

QVAM
NI NUMINIS AUSPICIIS
OSÆ FACULTATIS MEDICÆ

R Æ S I D E
D. CARTHEUSER,

ET PROF. PUBL. ORD.
T. SUÆ h. t. DECANO

ADU DOCTORIS
LEGITIME IMPETRANDO
I. JULII MDCC XLIV.

H. L. Q. C.
RUDITORUM EXAMINI
SUBMITTET

FRIDERICUS BAUTZE,
Crofnâ - Silefius.

FURTI ad VIADRUM,
ARTINI HUBNERI.